

ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
Տնտեսագիտության և բիզնեսի ինստիտուտ
Տնտեսագիտության և ֆինանսների ամբիոն

Մագիստրատուրայի ընդունելության քննության հարցաշար
Մասնագիտությունը՝
«Ֆինանսներ»

Հաստատված է

Տնտեսագիտության և ֆինանսների ամբիոնի կողմից

Արձանագրություն № 01-24 (07.02.2024-ից)

Ամբիոնի վարիչ՝

Մ. Հ. Ոսկանյան

Երևան, 2024

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՔՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԱՇԱՐ

1. Բյուջե և բյուջետային համակարգ հասկացությունը: Պետական եկամուտներն ու ծախսերը որպես պետական ֆինանսների գործունեության հիմնական ձևերը, դրանց կազմը և կառուցվածքը:
2. Պետական փոխառությունները որպես պետական ֆինանսական ռեսուրսների ձևավորման գործիք. էությունը, ձևերը ու տեսակները, արդյունավետությունը: Պետական պարտքի կառավարումը:
3. ՌԴ-ի և ՀՀ-ի բյուջետային քաղաքականությունը: Բյուջետային եկամուտների և ծախսերի քաղաքականությունը: Բյուջետային դասակարգումը և դրա կարևորությունը: Կազմավորման սկզբունքները և բյուջետային որակավորման կազմը:
4. Հարկերի էությունը և դրանց դերը վերարտադրության գործընթացում: Հարկը որպես տնտեսական և իրավական կատեգորիա: Հարկերի գործառույթների պատմական զարգացումը, պետության դերը դրանց իրականացման մեջ:
5. Հարկային համակարգը, դրա կազմը, կառուցվածքը և կազմակերպման սկզբունքները: Հարկային համակարգի կառավարման կազմակերպում:
6. Պետության հարկային քաղաքականության տեսական հիմքերը, հարկային քաղաքականության ուղղությունները որոշող գործոնները:
7. Ուղղակի հարկերի էությունը և տնտեսական բնույթը, դրանց դասակարգումը: Անուղղակի հարկման հիմնական տեսությունները: Անուղղակի հարկերի տնտեսական բնույթը, դրանց դասակարգումը:
8. Կազմակերպության ֆինանսական բարեկեցության մակարդակն արտահայտող հիմնական ցուցանիշները, դրանց բովանդակությունը:
9. Ձեռնարկությունների (կազմակերպությունների) ֆինանսները: Ձեռնարկությունների ծախսերի և եկամուտների դասակարգումը: Արտադրանքի ինքնարժեքի հասկացությունը, դրա տեսակները և ցուցանիշները:
10. Ձեռնարկությունների, կազմակերպությունների ֆինանսական ռազմավարությունը: Ֆինանսական մենեջմենթը (կառավարումը), էությունը, նպատակները, խնդիրները, գործառույթները և դրա կազմակերպման սկզբունքները:
11. Ներկազմակերպական պլանավորում. ռազմավարությունը և մարտավարությունը: Ընկերության բիզնես-պլանը, դրա ֆինանսական ասպեկտները, կազմելու նպատակը և բաժինների կառուցվածքը:
12. Ձեռնարկատիրության ֆինանսական միջավայրը և ձեռնարկատիրական ռիսկերը: Ձեռնարկատիրական ռիսկի էությունը, դրա գործառույթները և տեսակները:

13. Ռիսկի քանակական և որակական գնահատականների հարաբերակցությունը, գոյություն ունեցող չափանիշները: Ներդրումային, բանկային և ֆինանսական ռիսկեր:
14. Ձեռնարկատիրական ռիսկերի նվազեցման մեթոդները: Դիվերսիֆիկացում, ապահովագրություն, հեջավորում և այլն:
15. Ձեռնարկության վերակազմավորումը և սնանկացումը: Ձեռնարկության անկայունությունը և սնանկացման նշանները: Դրամական պարտավորությունների և պարտադիր վճարումների կազմը և չափերը:
16. Արժեթղթերի շուկա հասկացությունը, դրա էությունը, գործառույթները և տեղը ֆինանսական շուկաների համակարգում: Ֆինանսական շուկաների մոդելները:
17. Արժեթղթերի հասկացությունը: Արժեթղթերի հիմնարար հատկությունները: Արժեթղթերի շուկաների դասակարգումը: Դրանց զարգացման հիմնական միտումներն աշխարհում: Ձևավորման գործընթացները:
18. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ: Ֆորվարդային պայմանագրեր: Ֆյուչերսային պայմանագրեր: Ֆյուչերսային ռազմավարություն: Ֆորվարդային գին և առաքման գին: Ֆորվարդային գննի որոշումը:
19. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ: Օպցիոնային պայմանագրի ընդհանուր բնութագիրը: Օպցիոնային առևտրի կազմակերպումը: Օպցիոնների պարզևների որոշման մոդելները: Օպցիոնային ռազմավարություն:
20. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ: Սվոպեր և համաձայնագրեր ֆորվարդային տոկոսադրույքների (դրույքաչափերի) մասին: Սվոպերի տեսակները: Սվոպերում առաջացող ռիսկերը: Սվոպի արժեքի գնահատում:
21. Արժեթղթերի պորտֆելի ակնկալվող եկամտաբերությունը և ռիսկը: Մարկովիցի մոդելը: Շուկայական պորտֆել:
22. Ակտիվների պորտֆել և պորտֆելի ռիսկը: Համակարգային և ոչ համակարգային ռիսկ: Ընկերության ակտիվների շահութաբերության գնահատման Ու. Շարպի մոդելը (capital asset pricing model, CAPM) և դրա բացթողումների համակարգը:
23. Ակտիվների պորտֆել և պորտֆելի ռիսկը: Կորպորացիայի համակարգային ռիսկի ինդեքսը (բետա գործոն) CAPM մոդելում:
24. Կորպորացիայի համակարգային ռիսկի ինդեքսի վրա ազդող գործոնները: CAPM մոդելի զարգացման ուղղությունները ժամանակակից պայմաններում:
25. Առևտրային բանկերը և այլ վարկային կազմակերպությունները արժեթղթերի շուկայում. Կարգավիճակը, գործառնությունները, հիմնական սահմանափակումները և մրցակցության շրջանակները:
26. Պրոֆեսիոնալ մասնկիցների ռիսկերի կառավարման համակարգը արժեթղթերի շուկաներում:

27. Էմիսսիայի քանակական ու որակական պարամետրերի և արժեթղթեր թողարկողների շահերի և ֆինանսական պահանջների բնույթի փոխկապակցվածությունը: Արժեթղթերում ներդրողների դասակարգումը:
28. Էմիսսիայի դասակարգումը: Թողարկողի վերլուծությունը արժեթղթերի առաջնային տեղաբաշխման ժամանակ: Արժեթղթերի գնահատումը առաջնային շուկայում:
29. Արժեթղթերի գնահատումը առաջնային շուկայում: Անդերրայթինգ հասկացությունը և գործառույթները: Անդերրայթերի աշխատանքի հիմունքները: Էմիսիոն սինդիկատներ:
30. Հիմնարար վերլուծություն (հասկացությունը, սկզբունքները, դասակարգումը, հիմնական ցուցանիշների բնութագիրը): Տեխնիկական վերլուծություն (դրանց կիրառման հիմնական մեթոդներն ու սահմանները):
31. Վարկային և տոկոսադրույքների ռիսկերի կառավարումը առևտրային բանկերում:
32. Իրացվելիության և վճարունակության ռիսկերը առևտրային բանկերում և վարկային ինստիտուտներում:
33. Ապահովագրական կազմակերպությունը որպես շուկայի սուբյեկտ: Ապահովագրական ռիսկ: Ռիսկերի կառավարման հիմունքները ապահովագրական ընկերությունում: Ապահովագրական հարաբերությունների իրավական հիմունքները:
34. Ապահովագրական գործունեության ֆինանսական խնդիրները: Ունեցվածքի և անձնական ապահովագրություն: Պատասխանատվության ապահովագրություն: Վերաապահովագրություն:
35. Ապահովագրական շուկան և դեա զարգացման օրինաչափությունը: Ապահովագրական շուկայի կարգավորումը:
36. Կենսաթոշակային ֆոնդերի տնտեսական էությունը: Կենսաթոշակային ֆոնդերի գործունեության կարգավորումը: Կենսաթոշակային ֆոնդերի կուտակային սխեմաները:
37. Կենսաթոշակային ֆոնդերի ձևավորման և զարգացման խնդիրները ՌԴ-ում և ՀՀ-ում:
38. Ֆինանսական ընկերությունները: Ֆինանսական ընկերությունների ակտիվները: Ֆինանսական ընկերությունների պարտավորություններն ու կապիտալը: Ֆինանսական ընկերությունների եկամուտներն ու ծախսերը:
39. Ֆինանսական ընկերությունների կառավարման խնդիրները: Բանկերի ներդրումային և առևտրային գործառնությունները: Ներդրումային բանկերի կողմից տրամադրվող հիմնական ծառայությունները:
40. Կապիտալի համաշխարհային շուկան: Ինստիտուտները (կառույցները) և գործիքները:
41. Միջազգային ֆինանսական գործառնությունները. ձևերը, տեխնոլոգիաները և ինստիտուտները (կառույցները):

42. Հաշվապահական հաշվառման և հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտները: Կառավարչական հաշվետվությունների միջազգային փորձը:
43. Կորպորատիվ կառավարման սկզբունքները և միջազգային փորձը:
44. Փողը տնտեսական հարաբերությունների համակարգում. Փողի զարգացումը, ազգային դրամի ֆունկցիոնալ հատկությունների փոփոխությունը կախված սոցիալ-տնտեսական պայմանների և միջավայրի փոփոխությունից:
45. Փողի տեսությունները և դրանց զարգացումը. Փողի տեսության զարգացման առանձնահատկությունները ռուսական տնտեսագիտության մեջ. Փողի տեսության զարգացման ժամանակակից ուղղությունները:
46. Փողի ժամանակակից տեսություններում փողի էության սահմանման տարբեր մեկնաբանություններ. Փողի բնութագիրը որպես տնտեսական կատեգորիա:
47. Դրամական համակարգ հասկացությունը. Դրամական համակարգերի դասակարգման սկզբունքները. Ժամանակակից դրամական համակարգերի առանձնահատկությունները:
48. Դրամական հոսքերի շրջապտույտը տնտեսության մեջ և դրա մակրոտնտեսական հետևանքները. Փողի էմիսիան որպես դրամական համակարգի մաս, դրա ձևերը. էմիսիայի և դրամի թողարկման-շրջանառության տարբերությունը. Դրամական զանգված հասկացության հայեցակարգը:
49. Կանխիկ դրամի շրջապտույտ և դրամաշրջանառություն հասկացությունները. Կանխիկ դրամական հոսքերի ընթացակարգը ազգային տնտեսությունում. Վճարային համակարգը և դրա նշանակությունը մակրո և միկրոտնտեսագիտությունում:
50. Գնաձև և դրամաշրջանառության օրենքները. Հակազնաճային (հակաինֆլացիոն) քաղաքականության հիմնական մեթոդները:
51. Արժույթային համակարգ և արժույթային հարաբերություններ հասկացությունները. Ազգային և միջազգային արժույթային համակարգի տարերը:
52. Փեխարժեքի մակարդակը և դրա ձևավորման վրա ազդող գործոնները. Ֆիքսված և լողացող փոխարժեքի ռեժիմները. Արժույթի փոխարկումը, դրա տարատեսակները:
53. Վճարային հաշվեկշիռը որպես միկրոտնտեսական կատեգորիա. հասկացությունը և հիմնական հոդվածները. Վճարային հաշվեկշռի վրա ազդող գործոնները և դրանց կարգավորման մեթոդները:
54. Դրամի առաջարկի և պահանջարկի ձևավորումը. անհրաժեշտ հավասարակշռություն պահպանելու միտումները և հեռանկարները:
55. Ռուսական (հայկական) դրամավարկային և արժույթային համակարգի ինտեգրումը համաշխարհային շուկայական համակարգ:
56. Արժույթային շուկայի կարգավորումը և դրամավարկային քաղաքականության ազդեցությունը փոխարժեքի կայունության վրա:

57. Միջազգային ֆինանսական հոսքերը և համաշխարհային ֆինանսական շուկան տնտեսության գլոբալացման պայմաններում, դրանց առանձնահատկությունները:
58. Միջազգային ֆինանսական հաստատությունները. Արժույթի միջազգային հիմնադրամը (ԱՄՀ). Համաշխարհային բանկի խումբը:
59. ԱՄՀ և Համաշխարհային բանկի խմբի կողմից մատուցվող միջոցների ձևավորման առանձնահատկությունները և վարկերի տեսակները. ԱՄՀ և Համաշխարհային բանկի խմբի վարկային գործունեության ոլորտները, վարկառուներին ներկայացվող պահանջները:
60. Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկը. նպատակները, խնդիրները, ռեսուրսների ձևավորման և վարկերի տրամադրման առանձնահատկությունները:
61. Աշխատավարձի ֆոնդի ձևավորման միջոցները:
62. Բանկային համակարգ հասկացությունը և դրա հատկությունները: Դերը, գործառույթները և բանկային համակարգի տեսակները. Բանկային համակարգի մակարդակները:
63. Բանկի էությունը որպես բանկային համակարգի մաս. Բանկի սահմանումը որպես կազմակերպություն և որպես հանրային հաստատություն. Բանկ և ազատ կապիտալի և դրամական միջոցների կենտրոնացում:
64. Բանկ և արդյունավետ դրամաշրջանառություն. Բանկի դերը և գործառույթները տնտեսությունում. Առևտրային բանկերի հաշվեկշիռը. Բանկային միջոցների աղբյուրները. Բանկային ներդրումներ և դրամական ակտիվներ:
65. Բանկային ճգնաժամ հասկացությունը. Բանկային ճգնաժամի տեսակները և դրանց բնութագրերը. Մակրոմակարդակում ճգնաժամային երևույթների ցուցանիշները:
66. Բանկային վերահսկողության հիմնական խնդիրը. Բանկային վերահսկողության համակարգը, բանկային վերահսկողության հիմնական բաղադրիչների կառուցվածքը. Բանկային արդյունավետ վերահսկողության Բազելի սկզբունքները և դրա կիրառումը Ռուսաստանում. Բանկային բարեփոխումներ:
67. Առևտրային բանկերի պասիվ գործառնությունների էությունը և տեսակները. Բանկի սեփական կապիտալը. հասկացությունը, կառուվածքը, ձևավորման աղբյուրները, գործառույթները:
68. Վարկային կազմակերպությունների գործունեության տնտեսական բովանդակությունը և դրանց զարգացման ժամանակակից միտումները:
69. Առևտրային բանկերի վճարունակ և անվճարունակ իրացվելություն հարաբերական հասկացությունը: Վճարունակություն հասկացությունը ռուսական և արտասահմանյան տնտեսագիտությունում: Բանկի վճարունակությունը որպես ֆինանսական կայունության ցուցանիշ:

70. Կենտրոնական բանկերի նպատակները և կազմակերպման խնդիրները. ԿԲ գործառույթները. ԿԲ դերը երկրի դրամական համակարգի կայունության ապահովման գործում:
71. ԿԲ վերահսկող և համակարգող գործառույթների իրականացումը երկրի վարկային համակարգի շրջանակներում. ԿԲ անկախությունը:
72. ՌԴ ԿԲ և ՀՀ ԿԲ գործունեության հիմնական ուղղությունները:
73. Դրամավարկային կարգավորման համակարգը և դրա տարերը. Դրամավարկային կարգավորման մեթոդները և գործիքները:
74. Դրամավարկային և հարկաբյուջետային քաղաքականության ապահովման խնդիրները:
75. Գնաճի էությունը և ձևերը. Գնաճի դասական և մոնետարիստական տեսությունները. Ռեցիոնալ սպասումների տեսությունը. «գնաճ-գործազրկություն», Ֆիլիպսի կորը:
76. Ընկերության տեսությունը. Արտադրության գործոնները և արտադրական ֆունկցիան. Արտադրության արտադրողականության գործոնները և գիտատեխնիկական աճը:
77. Ընկերության եկամուտները և ծախսերը. Կարճաժամկետ և երկարաժամկետ ծախսերը. Ընկերության կարճաժամկետ և երկարաժամկետ հավասարակշռությունը:

Գրականության ցանկ

1. *Бабич А.М., Павлова Л.Н.* Государственные и муниципальные финансы: Учебник. – М.: Финансы - ЮНИТИ, 2002.
2. Банковское дело: Учебник /Под ред. *Г.Г. Коробовой*, – М.: Юристъ, 2002г.
3. Банковское дело. Учебник /Под ред. *Г.Н. Белоглазовой, Л.П. Кроливецкой*.– 5-е изд., перераб. и доп. - М.: Финансы и статистика, 2003. – 592 с.: ил.
4. *Бланд Д.* Страхование: принципы и практика: – М.: Финансы и статистика, 1998.
5. *Боди Зви, Мертон Роберт* – Финансы.: Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2003.
6. *Бочаров В.В., Леонтьев В.Е.* Корпоративные финансы. – СПб.: Питер, 2002 г.
7. *Брейли Р., Майерс С.* Принципы корпоративных финансов. – М.: АО «Олимп-Бизнес», 1997 г.
8. *Ван Хорн Дж.К.* Управление финансами. – М.: «Финансы и статистика», 1996 г.
9. *Ван Хорн Дж.К., Вахович Джон М.* Основы финансового менеджмента, 11 издание.: Пер. с англ. – М.: «Издательский дом «Вильямс», 2003.
10. Государственные и муниципальные финансы: Учебник / Под ред. *И.Д. Мацкуляка* – М.: Изд-во РАГС, 2003. – 680 с.
11. *Доллан Э. Дж. И др.* Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика/Пер. с англ. и ред. *В. Лукашевича* – Л, 1991. – 448с.
12. *Ковалев В.В.* Финансы предприятий. – М.: ТК Велби, 2003. – 352с.
13. *Кох Т.* Управление банком: Пер с англ. В 5-ти книгах, 6-ти частях. – Уфа: Спектр. 1993. – 224 с.
14. Международные, валютно-кредитные и финансовые отношения./ Под ред. *Л.Н. Красавиной*. – М: Финансы и статистика, 1994
15. *Моляков Д.С.* Финансы предприятий отраслей народного хозяйства.: Учебное пособие. – М.: «Финансы и статистика», 2001 г.
16. Налоги и налогообложение: Учебник /*Д.Г. Черник, Л.П. Павлова, А.З. Дадашев и др.* – М.: ИНФРА-М, 2001. – 415 с.
17. Налоги и налогообложение: Учебник для вузов. / Под ред. *М.В. Романовского и О.В. Врублевской*. – СПб.: ПИТЕР, 2001. – 527 с.: ил.
18. Основы страховой деятельности: Учебник / Под ред. *Т.А. Федоровой* –М.: БЕК, 2003.
19. *Пансков В.Г.* Налоги и налогообложение в Российской Федерации: Учебник. М.: МЦФЭР, 2003.
20. *Поляк Г.Б.* Налоги и налогообложение – М.: ЮНИТИ, 2002
21. Финансовый менеджмент: теория и практика: Учебник /Под ред. *Е.С. Стояновой*. – Изд. 4-е перераб. и доп. – М.: Изд-во Перспектива, 2002 г.
22. Финансовый менеджмент: Учебное пособие / Под ред. проф. *Е.И.Шохина* – М.: ИД ФБК-Пресс, 2002 г.
23. Финансы организаций (предприятий): Учебник для вузов / Под ред проф. *Н.В.Колчиной*. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004 г.
24. Финансы: Учебник /Под ред. *В.В. Ковалева*. – М.: ПБОЮЛ Захаров, 2002.

25. Финансы: Учебник / Под ред. М.В. Романовского, О.В. Врублевской, Сабанти. – М.: ЮРАЙТ, 2000.
26. Черник Д. Г. Налоги. – М.: Финансы и статистика, 2002.
27. Сакс Дж.Д., Ларрен Ф.Б. Макроэкономика. Глобальный подход: Пер. с англ.- М.: Дело, 1999
28. Самуэльсон Пол А., Нордхаус Вильям Д. Экономика: Пер. с англ. – М.: “Бином”, “Лаборатория Базовых Знаний”, 1997 (Издание пятнадцатое)
29. Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика: Пер. с англ. со 2-го изд.-М.:Дело, 2002
30. Институциональная экономика./Под ред. Д.С.Львова – М.: Инфра-М, 2001.
31. Микроэкономика: Теория и Российская практика / Под ред. А.Г. Грязновой и А.Ю. Юданова. — М.: КНОРУС, 2004.

Հավելյալ գրականություն

1. Грюнинг Хван, Браайович Братанович С. Анализ банковских рисков. Система корпоративного управления и управления финансовым риском. / Пер. с англ.; вступительное слово д.э.н. К.Р. Тарирбекова. — М.: Весь мир, 2004.
2. Перар Ж. Управление международными денежными потоками - М.: Финансы и статистика, 1998.
3. Портер М. Международная конкуренция: Пер. с англ. /Под ред. и с предисловием В.Д.Щетинина. – М.: Междунар. отношения, 1993.
4. Сорос Дж. Кризис мирового капитализма. — М.: Инфра-М. 1999.
5. Стиглиц Джозеф Юджин. Глобализация: тревожные тенденции. – М.: Мысль, 2003.
6. Улин Б. Межрегиональная и международная торговля /Пер. с англ. – М.: Дело, 2004.
7. Шрепpler X.H. Международные организации. Справочник. — М.: Международные отношения, 2000.
8. Мэнкью Н.Грегори. Принципы экономикс.-СПб: Питер Ком, 1999
9. Стиглиц Дж. Экономика государственного сектора. М., 1997